

JAARVERSLAG 2024-2025

Commissie voor de tucht- en
klachtenbehandeling

Inhoud

I.	Vooraf.....	3
A.	Over de opdrachten van de Tuchtcommissie.....	3
B.	Leden.....	3
C.	Aantal klachten en beslissingen in 2024 en in 2025 (tot 30 juni 2025).....	4
II.	Aanpassingen van het procedurereglement.....	5
A.	De wijzigingen aangebracht aan het procedurereglement in 2025.....	5
B.	Schematische voorstelling van het procedurereglement	6
III.	Procedures na klachten.....	16
A.	Procedurele elementen.....	16
B.	Beëindiging van de bemiddeling	17
C.	Betwistingen over erelonen.....	17
D.	Voorafgaand aan de beslissing (art. 4 Deontologische Code) -Ondertekening protocol (art. 9, §1 en 2, Deontologische code)	18
E.	Bekwaamheid en neutraliteit.....	19
F.	Onafhankelijkheid, Onpartijdigheid en Neutraliteit (art. 1723/1 Ger W. en art. 8, § 1, Deontologische code).....	20
G.	De adviezen gegeven door de Tuchtcommissie	21
A.	Procedurele elementen – Aard van de bemiddeling	21
B.	Reclame en waardigheid van het ambt	24
C.	Eerste contacten (art.4 Deontologische Code) en neutraliteit.....	26
D.	Vertrouwelijkheid	27
H.	Voorstellen voor de toekomst.....	32

I. Vooraf

A. Over de opdrachten van de Tuchtcommissie

De Commissie voor de Tuchtregeling en de Klachtenbehandeling (hierna: Tuchtcommissie) is een van de vaste commissies van de Federale Bemiddelingscommissie.

De Tuchtcommissie is belast met de tucht van de erkend bemiddelaar (hierna: bemiddelaar) en met de behandelingen van klachten tegen bemiddelaars en tegen instellingen die opleidingen in bemiddeling verschaffen, en verstrekt advies bij betwisting van het honorarium van bemiddelaars. De belangrijkste elementen van de beslissingen worden hierna weergegeven in deel III van dit Verslag.

In het kader van de opdracht gegeven aan de Federale Bemiddelingscommissie in artikel 1727, §2, sub 12°, Ger.W. *"alle nodige maatregelen (te)nemen om de behoorlijke uitoefening van de bemiddeling te bevorderen, en inzonderheid nieuwe methodes en praktijken van bemiddeling en andere vormen van geschillenoplossing te onderzoeken en te ondersteunen"*, geeft zij ook advies aan het Bureau van de Federale Bemiddelingscommissie over de deontologische aspecten van de uitoefening van dergelijke 'methodes en praktijken'.

De Tuchtcommissie beantwoordt ook vragen van bemiddelaars. De Tuchtcommissie formuleert geen antwoorden op vragen die betrekking hebben op specifieke dossiers, buiten de gevallen waarin een zaak formeel aanhangig is voor haar, bijvoorbeeld ingevolge de neerlegging van een klacht. De Tuchtcommissie is wel bevoegd om een antwoord te geven op vragen van algemene aard waarop een antwoord nuttig kan zijn voor een goed begrip van de deontologische code. De samenvatting van die antwoorden worden hierna weergegeven in deel IV van dit Verslag.

B. Leden

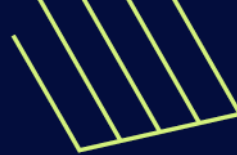
De Tuchtcommissie telt tien leden: een voorzitter, een ondervoorzitter, vier effectieve assessoren en vier plaatsvervangende assessoren. In 2024 en 2025 zijn de leden de volgende:

Voorzitter: Dirk De Meulemeester

Ondervoorzitter: Laurent Tonnus

Effectieve assessoren: Ivan Verougstraete, Sabine De Bauw, Pierre Motyl, Dominique Aarts

Plaatsvervangende assessoren: Maria Leentje Hozée, Wim Meuwissen, Michel Forges, Fabien Hans

Met uitzondering van de Voorzitter en de Ondervoorzitter zijn de leden en plaatsvervangende leden geen lid van de algemene vergadering of het Bureau van de Federale bemiddelingscommissie teneinde de onafhankelijkheid van het tuchtorgaan te vrijwaren..

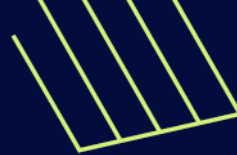
C. Aantal klachten en beslissingen in 2024 en in 2025 (tot 30 juni 2025)

In 2024 zijn er 5 Nederlandstalige klachten neergelegd.

In 2025 zijn er 5 Nederlandstalige klachten neergelegd.

In die twee jaren zijn er ook twee Franstalige klachten neergelegd.

Klachten of vragen tot inlichtingen die niet gevolgd werden door een procedure zijn hier niet bijgeteld.

II. Aanpassingen van het procedurereglement

A. De wijzigingen aangebracht aan het procedurereglement in 2025

De wijzigingen aangebracht aan het reglement bij beslissing van de Algemene Vergadering van 22 januari 2025, zijn de volgende:

In een vroegere versie van het procedurereglement was bepaald dat het debat voor de Tuchtcommissie in beginsel op band moest worden opgenomen. Deze maatregel bood geen meerwaarde aan het debat en werd geschrapt. Voorts werd ook bepaald in een vroegere versie van het reglement dat het proces-verbaal van de zitting naar de partijen zou worden opgestuurd om hun opmerkingen te horen. Die regel vertraagde aanzienlijk de procedure en bood geen meerwaarde. Zij werd geschrapt. Zoals in een gewone zitting van een Rechtbank gebeurt, wordt een kort pv opgemaakt en bewaard op het secretariaat waar het door de partijen kan worden geraadpleegd.

De nieuwe tekst van artikel 17/1 van het procesreglement luidt:¹

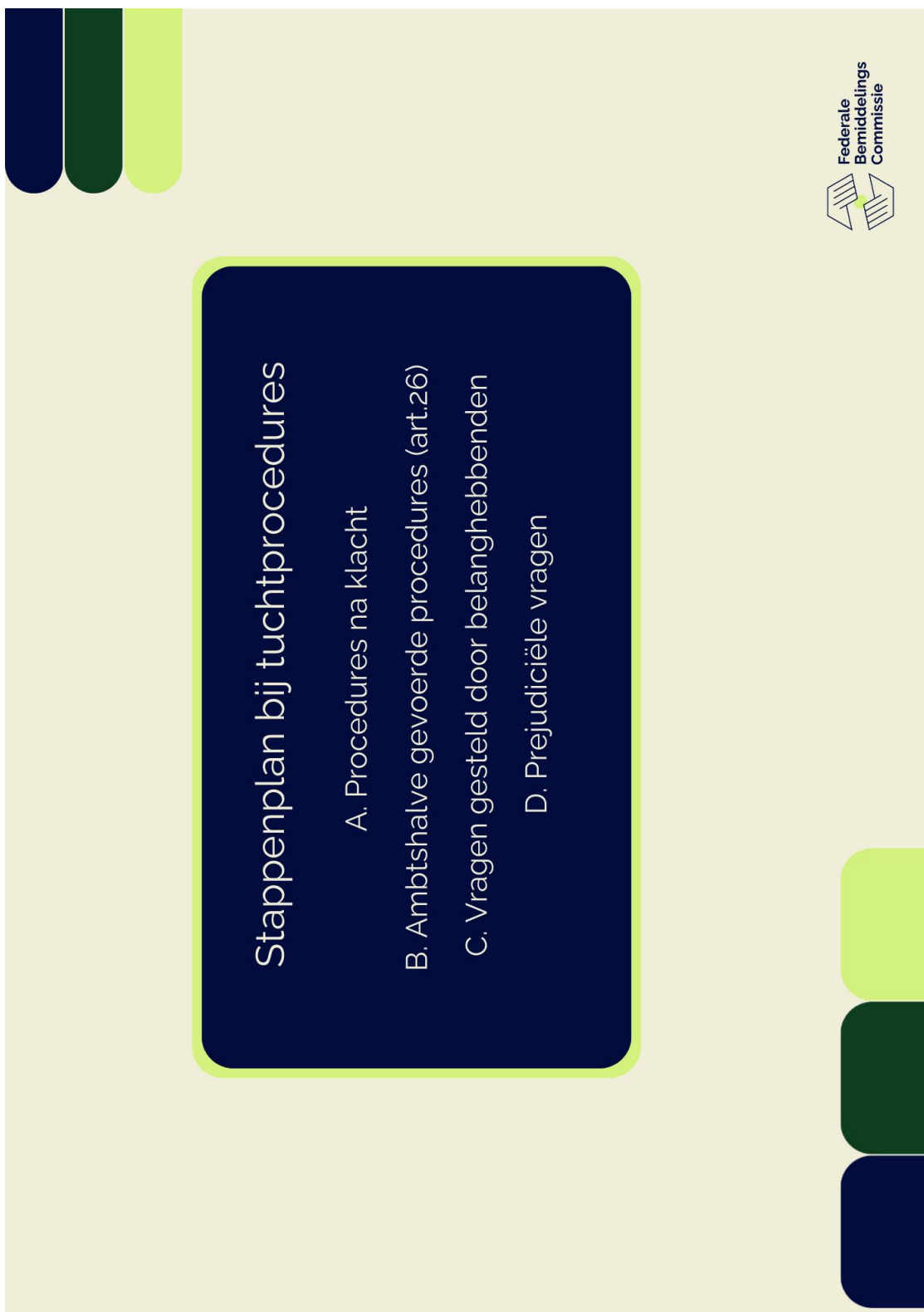
Artikel 17/1. De Commissie maakt van elke hoorzitting een proces-verbaal op of, wanneer de behandeling van de zaak schriftelijk verloopt, van de zitting waarop de zaak in beraad wordt genomen.

Het proces-verbaal bevat de namen van de leden die de zaak behandeld hebben en de namen van de personen die verschenen zijn alsmede hun hoedanigheid. Het houdt een bondige samenvatting in van het ter zitting behandelde.

¹ De vroegere tekst luidde: Artikel 17/1. De Commissie maakt van elke hoorzitting een proces-verbaal op of, wanneer de behandeling van de zaak schriftelijk verloopt, van de zitting waarop de zaak in beraad wordt genomen. Het proces-verbaal bevat de namen van de leden die de zaak behandeld hebben en de namen van de personen die verschenen zijn alsmede hun hoedanigheid. Het houdt een bondige samenvatting in van het ter zitting behandelde. Behoudens wanneer de procedure schriftelijk is verlopen en geen nadere toelichting is gevraagd door de Commissie, wordt het mondeling of audiovisueel debat opgenomen. Wanneer geen mogelijkheid voorhanden is om het debat op te nemen, maakt een door een door de voorzitter aangewezen lid een korte samenvatting van de middelen van de verschenen personen. Het proces-verbaal waarvan kennis wordt gegeven samen met de beslissing van de Commissie, wordt door de voorzitter ondertekend. Het bevat een link die aan de verschenen partijen toelaat kennis te nemen van het proces-verbaal en van het opgenomen debat gedurende een termijn van één maand vanaf de kennisgeving van de beslissing. De betrokkenen kunnen over het proces-verbaal opmerkingen maken binnen een termijn van twee weken vanaf de ontvangst van de kennisgeving.

B. Schematische voorstelling van het procedurereglement

A. Procedures na klacht

1. Klacht neergelegd tegen een bemiddelaar

Behandeling

Het secretariaat onderzoekt of de klacht formeel in orde is en vraagt desgevallend aan klager de klacht in de juiste vorm in te dienen en de stukken te bezorgen aan het secretariaat.

Secretariaat vraagt ook of klager instemt met elektronische communicatie. In praktijk vraagt het secretariaat ook de evident ontbrekende stukken.

Verantwoordelijke
Secretariaat

Behandeling

Secretariaat geeft een kennummer aan de zaak en bezorgt aan de (onder)voorzitter en de leden van het bevoegd college een elektronische kopie van de klacht en van de neergelegde stukken.

Behandeling

Het dossier wordt bewaard op het secretariaat (opgeslagen op de server).

Verantwoordelijke
Secretariaat

Art. 4-8 procedurereglement: De taal van de procedure zal bepaald worden door de bemiddelaar, ongeacht de taal van de klacht. Het is dus niet uitgesloten dat gelet op die keuze de initiële weg zal worden aangepast.

2. Opvolgende behandeling

Behandeling

Voorzitter (of ondervoorzitter) bevestigt ontvangst van de klacht. Hij stelt een rapporteur aan.

Verantwoordelijke
Deze bevestiging wordt in praktijk door het secretariaat gedaan i.o. van de voorzitter

Behandeling

Rapporteur maakt een bondig advies over de ontvankelijkheid van de klacht (desgevallend over de noodzaak of wenselijkheid van een behandeling in persoon). Rapport wordt medegedeeld aan de (Onder)Voorzitter, de leden en het secretariaat.

Verantwoordelijke
Rapporteur

Behandeling

De Voorzitter (of Ondervoorzitter) verwijst de zaak naar het bevoegde college.

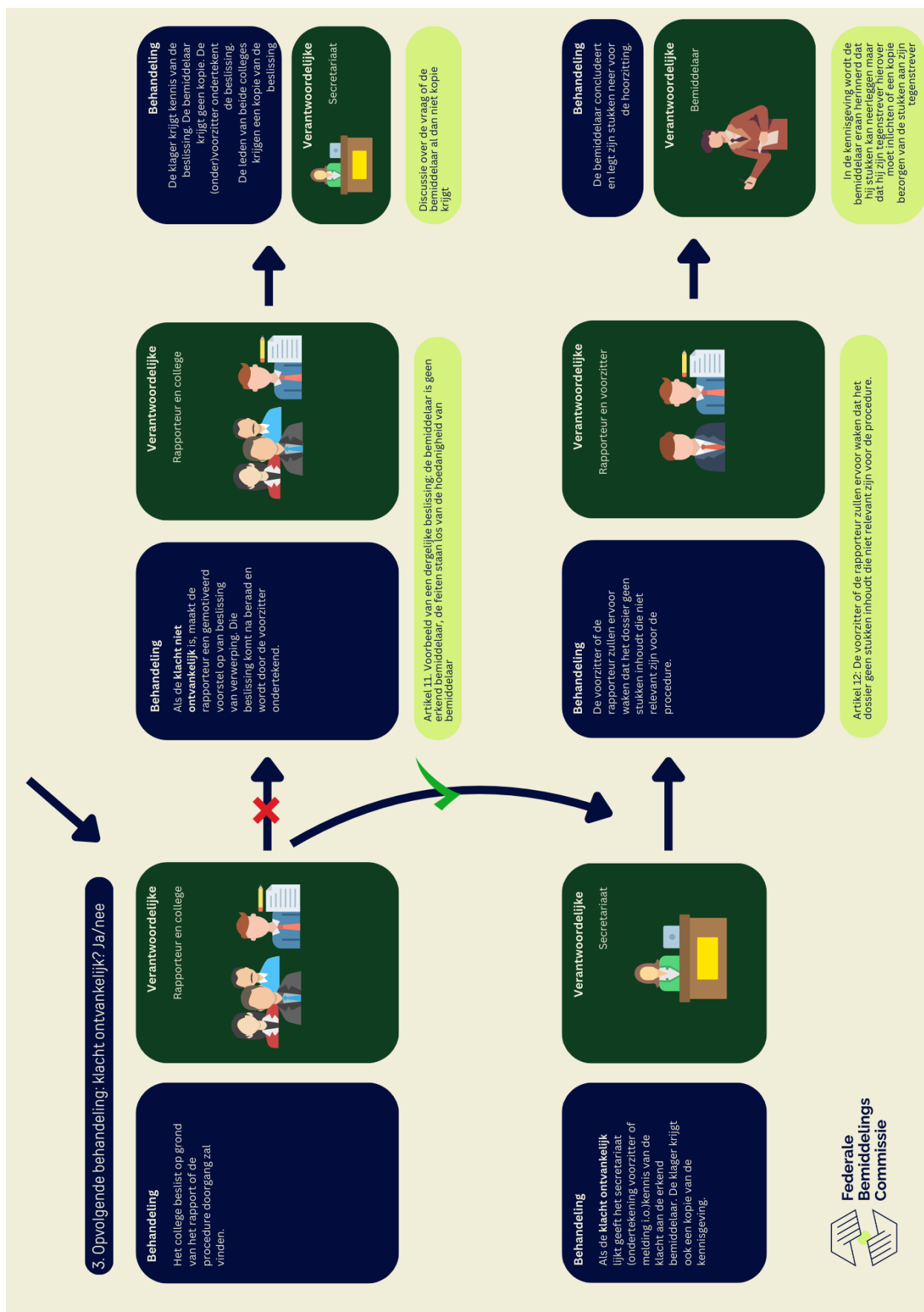
Verantwoordelijke
(Onder)voorzitter

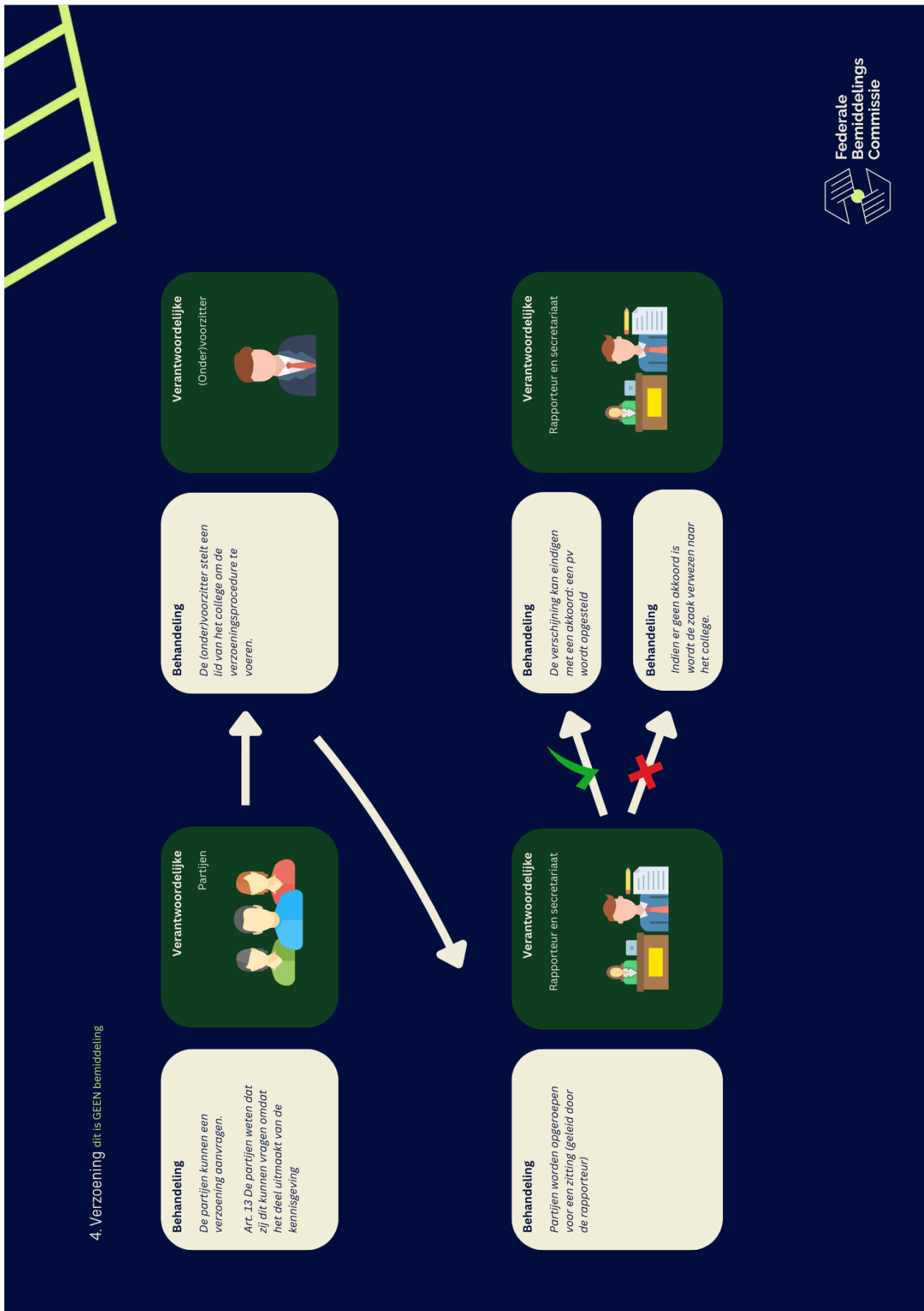

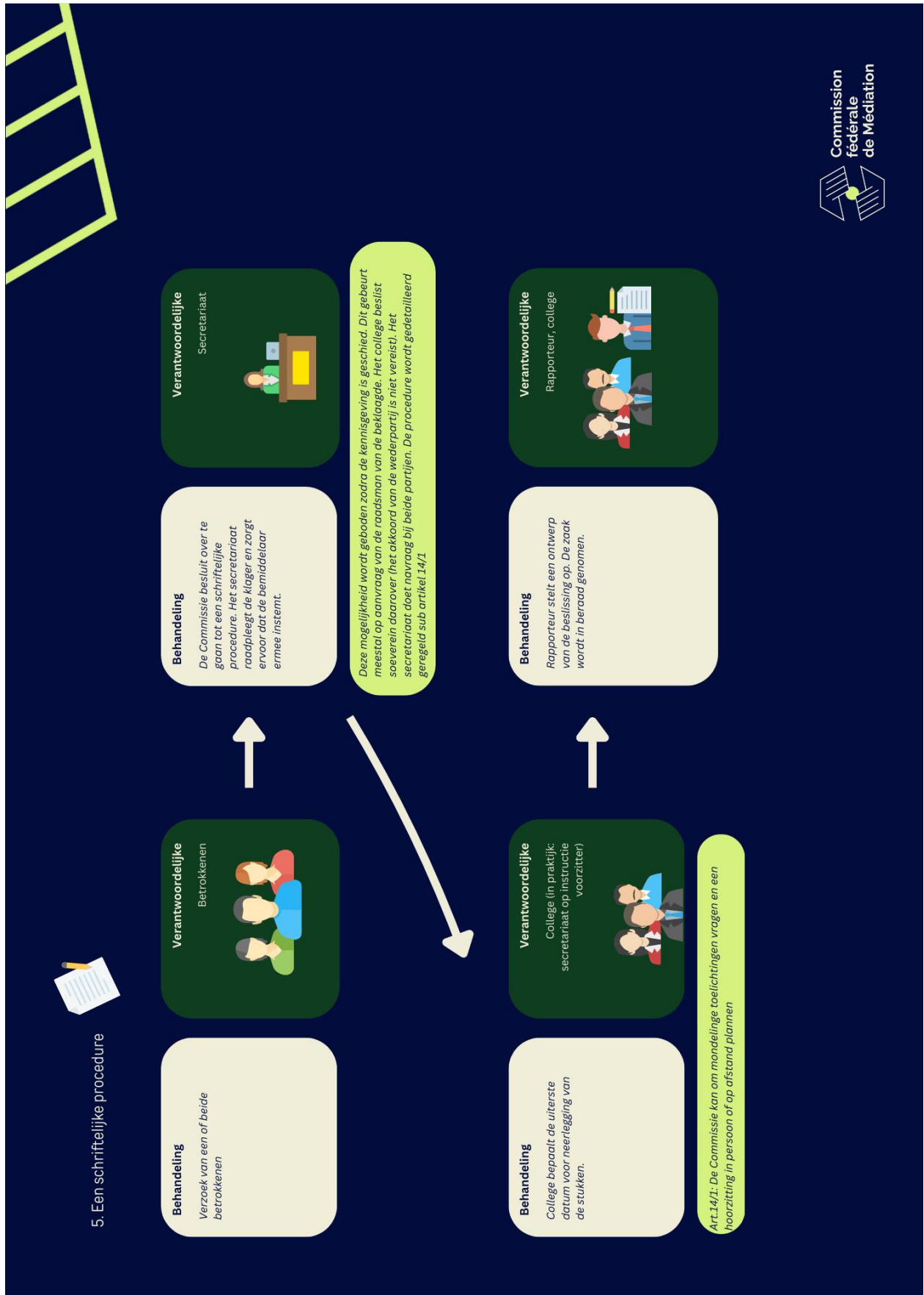
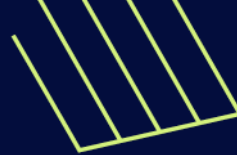
Art.10: deze bevestiging wordt in praktijk door het secretariaat gedaan i.o. van de voorzitter

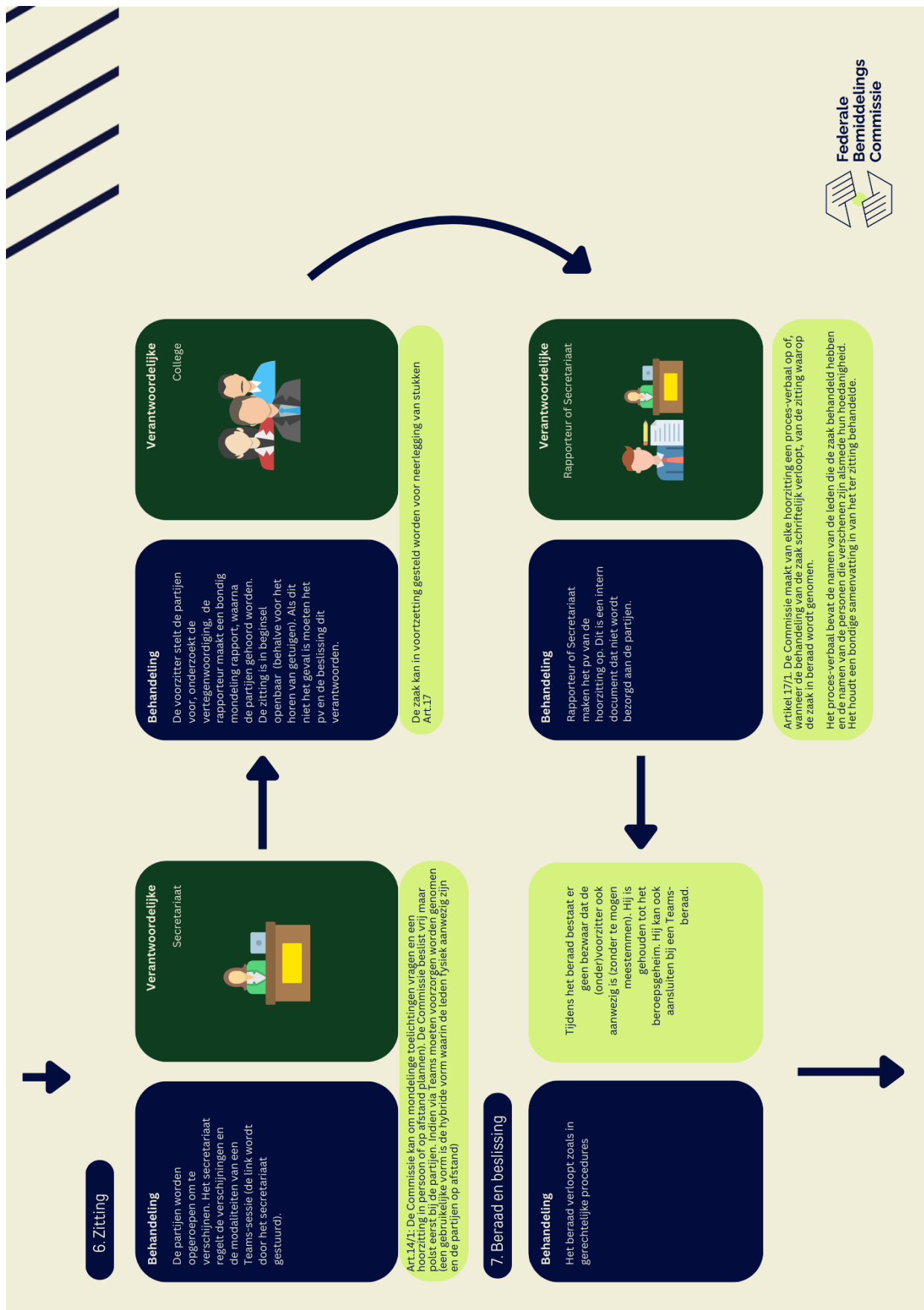
Die verwijzing is informeel (behalve wanneer de zaak NIET doorgaat). Bij een positieve beslissing komt er geen formele uitdrukking van die beslissing. Zij volgt uit de kennisgeving van de klacht aan de bemiddelaar.

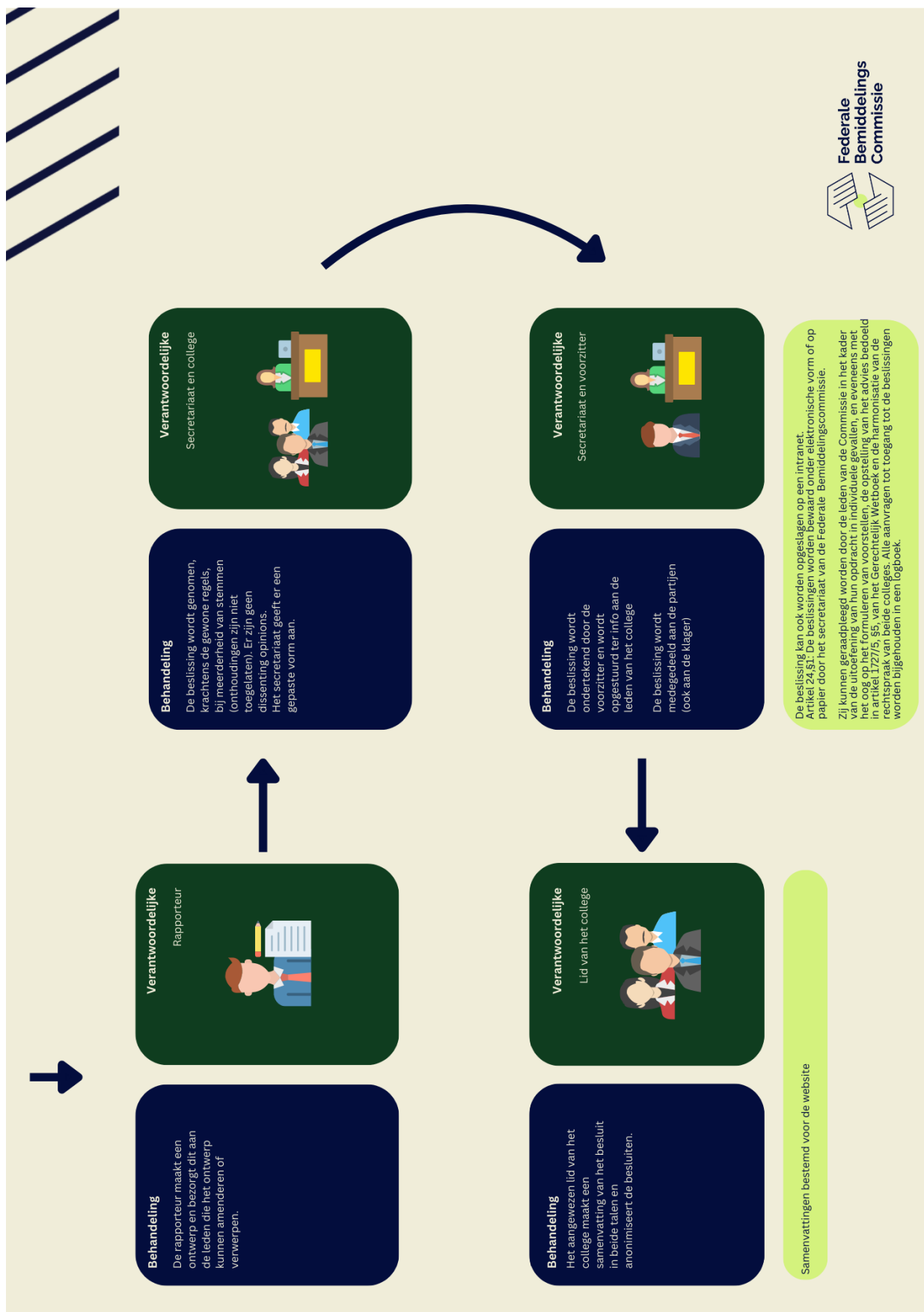
In de praktijk zal het interne rapport gebruikt worden voor het verslag van het pv van de hoorzitting en de beslissing.

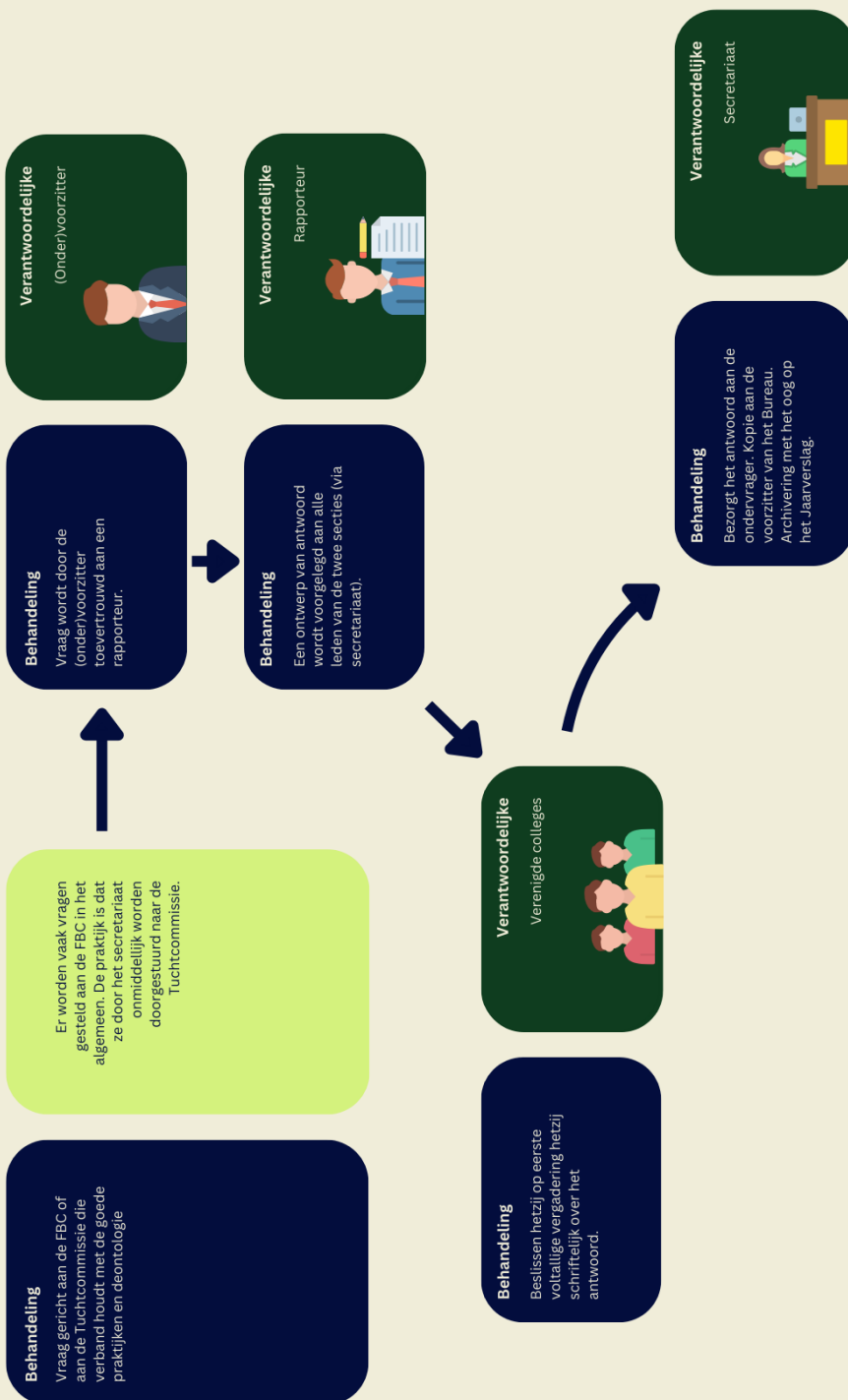

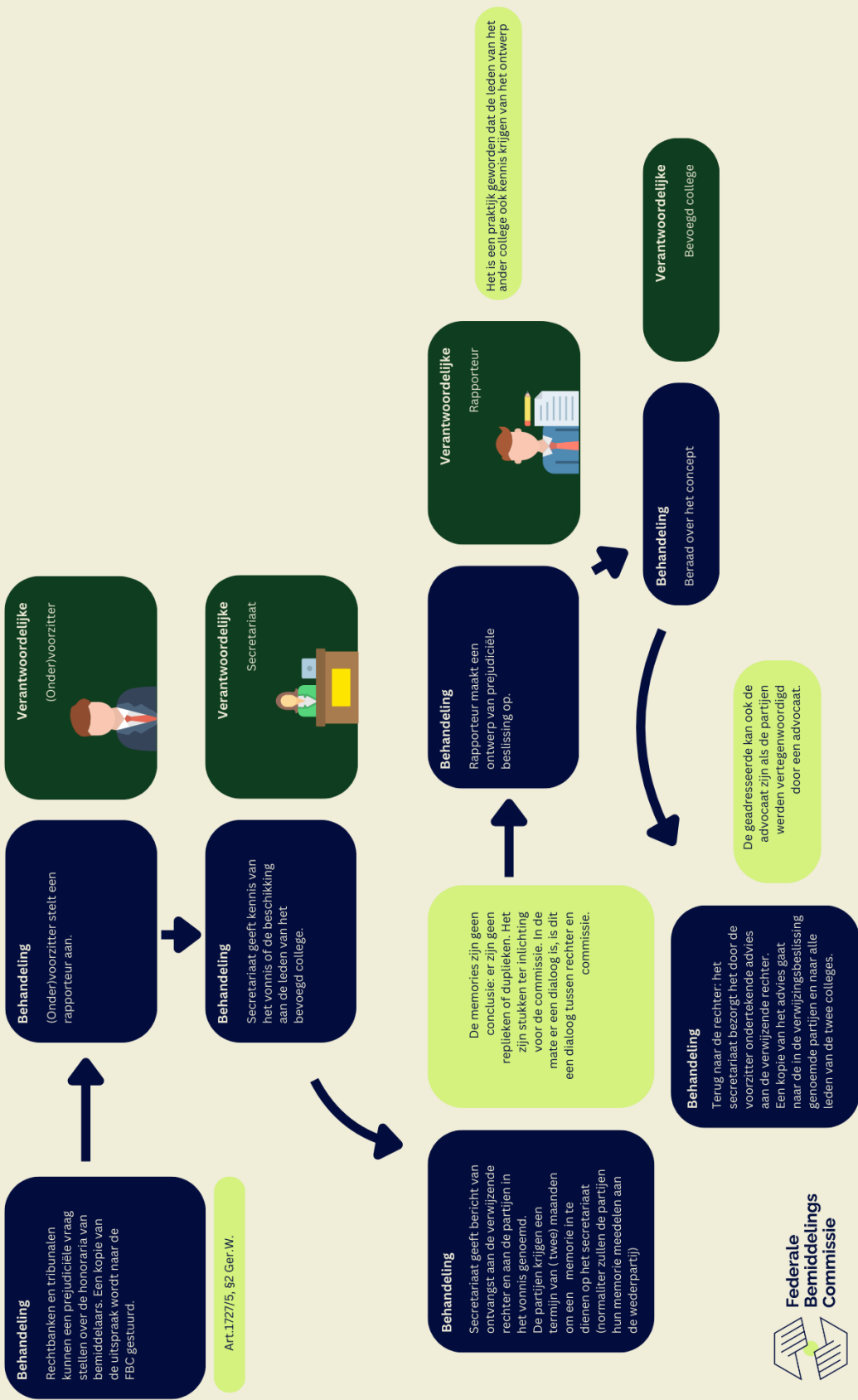

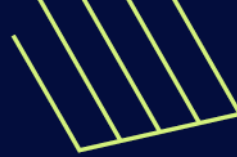
C. Vragen gesteld door belanghebbenden

D. Prejudiciële vragen

III. Procedures na klachten

A. Procedurele elementen

1. In een beslissing van 23 april 2025 besliste de Tuchtcommissie dat een klacht kennelijk niet-ontvankelijk was op grond van artikel 11 van het Procedurereglement dat bepaalt dat: “Het bevoegd college kan beslissen dat de klacht kennelijk niet ontvankelijk is en dat een procedure niet kan worden geopend”.

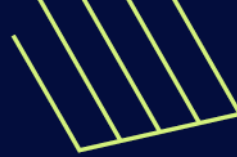
In het reglement worden een aantal gevallen opgesomd waarin dat kan gebeuren. De Tuchtcommissie beslist dat die redenen niet limitatief zijn en beslist na een bondig onderzoek van de grieven dat de klacht kennelijk niet ernstig is (*“C’est manifestement le cas par rapport aux deux faits reprochés au médiateur.”*).

2. Een zaak was ingeleid voor de Tuchtcommissie in een bepaalde samenstelling die niet meer in dezelfde samenstelling kon beslissen nadat de mandaten van bepaalde leden van de Tuchtcommissie beëindigd waren. De nieuwe Tuchtcommissie hernam de beslissing ab ovo (2024/1).

3. In dezelfde zaak (2024/1) waren de partijen het eens dat de behandeling on line zou geschieden. De dag van de behandeling online verscheen alleen de bemiddelaar (vergezeld van zijn advocaat) online, terwijl de klager alleen enkele dagen voor de zitting een conclusie per mail had gestuurd met de melding dat hij anders dan verwacht niet op afstand zou verschijnen. De zaak werd behandeld zonder bezwaar vanwege de bemiddelaar die kennis had gekregen van de conclusie van de klager enkele dagen ervoor.

4. Klachten zijn ontvankelijk ook al zijn de aangewreven feiten gepleegd buiten het bemiddelingstraject. In een zaak (2024/2) werd als volgt beslist. “De omstandigheid dat er nooit een bemiddeling zou zijn opgestart belet niet dat de klacht ontvankelijk is. Het bestaan van een deontologische fout kan bewezen zijn ook al wordt een gebeurlijke deontologische fout begaan buiten het kader van een effectief of formeel opgestarte bemiddeling”.

5. Een klacht gericht tegen een bemiddelaar die vroeger erkend bemiddelaar was maar op het ogenblik van de klacht geen erkend bemiddelaar meer is, is niet ontvankelijk. Dit werd beslist in een zaak 2024/3: “Krachtens artikel 11 van het reglement van procesvoering kan het college beslissen dat een klacht kennelijk niet ontvankelijk is. Het college kan in die zin beslissen wanneer een klacht niet gericht is tegen een erkend bemiddelaar. Uit de door de klaagster neergelegde stukken blijkt dat de klaagster in contact is gekomen met (x), die zich kwalificeerde als erkend bemiddelaar, in verband met een dossier waarin de klaagster en een BV (y) betrokken waren. Klaagster verklaart dat zij meende dat (x) als bemiddelaar optrad en daarom geërgerd was toen zij gedagvaard werd door de BV (y) vertegenwoordigd door de genoemde (x). Op het ogenblik dat klaagster haar klacht neerlegde was (x) geen erkend bemiddelaar meer. Zijn inschrijving als

erkend bemiddelaar werd geschrapd (...) Op de website van zijn advocatenkantoor wordt bij zijn naam niet vermeld dat hij erkend bemiddelaar is.”

6. In een zaak 2024/4 bevestigt de Tuchtcommissie haar constante rechtspraak dat zij niet bevoegd is om de bemiddelaar te veroordelen tot terugbetaling van ereloon of om de bemiddelaar te veroordelen tot betaling van schadevergoeding. Die onbevoegdheid heeft niet tot gevolg dat het verzoek niet ontvankelijk wordt: het verzoek blijft ontvankelijk, de Tuchtcommissie onderzoekt het verzoek en verwerpt het desgevallend op grond van onbevoegdheid.

B. Beëindiging van de bemiddeling

In een zaak 2024/2 werd als volgt beslist: De partijen in een bemiddeling kunnen te allen tijde een bemiddeling beëindigen. Als zij dit te kennen geven aan de bemiddelaar, moet deze laatste ook de nodige maatregelen nemen om de bemiddeling af te ronden. Vasthouden aan een bemiddeling tegen de wil van een van de partijen is niet verzoenbaar met de waardigheid en integriteit van het beroep.

In casu werd verweten aan de bemiddelaar dat hij nog na de beëindiging van de bemiddeling door één partij contact had genomen met de wederpartij om de beëindiging te bevestigen en voorts, zonder enig actief optreden, in cc was gebleven van latere briefwisseling in deze zaak. De klacht werd verworpen bij gebrek aan bewijs van een misplaatste vorm van aandringen.

C. Betwistingen over erelonen

Artikel 14, §2, van de deontologische code bepaalt:

§ 2. De bemiddelaar wiens erelonen en kosten betwist worden, informeert zijn cliënt over de mogelijkheid om de betwisting voor te leggen aan de commissie voor de tuchtregeling en klachtenbehandeling, alsook over de andere mogelijkheden om het geschil te regelen (bemiddeling, arbitrage, gerechtelijke procedure). De bemiddelaar wiens erelonen en/of kosten onbetaald blijven, stelt zijn cliënt in gebreke alvorens hem te dagvaarden.

In een beslissing van 24 april 2024 stelt de Tuchtcommissie vast dat een erkend bemiddelaar de client niet had ingelicht over die mogelijkheid de betwisting voor te leggen aan de commissie. De zaak was voor de Tuchtcommissie gebracht in het kader van een prejudiciële verwijzing door een vrederechter terwijl er ook in diezelfde zaak een klacht was neergelegd door de client. De bijzondere aard van deze zaak legt uit dat de Tuchtcommissie alleen een miskenning van de Deontologische code vaststelt en de vrederechter hierover inlicht maar geen tuchtsanctie hieraan koppelt.

D. Voorafgaand aan de beslissing (art. 4 Deontologische Code) -Ondertekening protocol (art. 9, §1 en 2, Deontologische code)

1. Relevantie van de bemiddeling (Art. 4 Deontologische code)

Dit artikel bepaalt: §1. *Bij het eerste contact zal de bemiddelaar de relevantie van het aanvaarden van de bemiddeling beoordelen, terwijl hij slechts de informatie verzamelt die noodzakelijk is om zich een algemeen beeld te kunnen vormen van de aard van het geschil.*

Voorafgaand aan de bemiddeling moet de bemiddelaar de relevantie van de bemiddeling beoordelen. Dit werd gespecificeerd in een zaak 2025/2. In deze zaak stelde de Tuchtcommissie vast, zoals de bemiddelaar aanvoerde, dat de bemiddelaar onmogelijk de gegevens kon bemachtigen om de relevantie van een bemiddeling te kunnen beoordelen voor dat hij met de bemiddeling echt kon starten.

2. Het protocol

Artikel 9, § 2, van de Deontologische code bepaalt: § 2. *Het protocol moet uiterlijk bij de aanvang van de bemiddeling worden afgerond en ondertekend om ervoor te zorgen dat het bemiddelingsproces wordt gerespecteerd en om de partijen rechtszekerheid te bieden.*

Er werd in een familierechtelijke betwisting (zaak 2025/2) veel voorafgaand besproken en onderhandeld tussen partijen die zeer vijandig waren tegenover elkaar. Er werd geen protocol ondertekend. De door de bemiddelaar omschreven omstandigheden zijn volgens de Tuchtcommissie niet van die aard dat zij konden verantwoorden dat er ondanks het wettelijk voorschrift, geen protocol werd voorgelegd en ondertekend. De bemiddelaar gaf integendeel te kennen dat er wel degelijk afspraken werden gemaakt over de gang van de bemiddeling zodat de redactie en ondertekening van een protocol niet onmogelijk leek.

De Tuchtcommissie oordeelt aldus geval per geval of de ondertekening van een protocol al dan niet mogelijk is. Het beginsel staat vast: een protocol moet ondertekend worden zoals de wet het oplegt. Er zijn weliswaar gevallen waarin de afwezigheid van een protocol of de late ondertekening ervan verschoonbaar of verantwoord is.

3. Aanvang van de procedure

In een zaak 2024/2 preciseerde de Tuchtcommissie wat bedoeld wordt met aanvang van de procedure. Uit die gegevens blijkt dat de partijen wel degelijk de eerste stappen hebben gezet van een bemiddelingstraject. Dat er tijdens het eerste bemiddelingsgesprek nog geen protocol werd ondertekend maar dit uitgesteld werd naar een tweede vergadering, is niet determinerend om te

oordelen of het bemiddelingstraject al dan niet was aangevat. In de eerste vergadering werden de regels van de bemiddeling uiteengezet en was er een nadere precisering over de problemen van uitkoop van de gezinswoning, wat deel uitmaakt van een normaal bemiddelingsgesprek. Het is dus niet absoluut vereist dat al van bij de eerste contacten een protocol moet worden ondertekend, ook al is de bemiddeling in feite reeds aangevangen.

E. Bekwaamheid en neutraliteit

1. Bekwame bemiddelaars

In een zaak 2024/5 wierpen de cliënten op dat de bemiddelaar in een EOT niet de nodige bekwaamheid had. De partijen waren hooggeleerd. De Commissie oordeelde als volgt: *De bemiddelaar zal op grond van zijn ervaring en/of vorming over de nodige bekwaamheid moeten beschikken, die door de aard van het geschil wordt vereist. Het staat evenwel aan de partijen om aan de bemiddelaar de nodige gegevens te bezorgen die hem toelaten zijn taak te vervullen. Te dezen blijkt uit de bijlagen bij de EOT dat de bemiddelaar fiscale simulaties heeft gemaakt en aan de partijen voorgelegd en met de partijen besproken. De mogelijkheid dat de door de partijen gekozen oplossing fiscaal of economisch niet optimaal zou geweest zijn is geen bewijs dat de bemiddelaar niet over de nodige bekwaamheid beschikte.*

2. Bekwaam maar geen adviseur

In een zaak 2024/4 verweet de klager ook een gebrek aan bekwaamheid aan de bemiddelaar. De Commissie besliste als volgt: Een bemiddelaar kan alleen aanvaarden om een bemiddeling te leiden als zijn neutraliteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid niet in twijfel kunnen worden getrokken. De neutraliteit laat niet toe aan de partijen een advies te verstrekken dat een invloed kan hebben op de oplossing van het geschil (art.8 Deontologische code). Krachtens artikel 10 van de Deontologische code zorgt de bemiddelaar ervoor dat hij zich positioneert in zijn specifieke rol die niet die van een deskundige, van een arbiter, van een juridisch adviseur, van een rechter of van een therapeut is.

Te dezen blijkt dat de bemiddelaarster op grond van de gegevens bezorgd door de scheidende partijen (...) een werkdocument heeft opgesteld dat de belangrijkste opties vermeldde waarover de partijen een standpunt moesten innemen. Tijdens een bemiddelingsvergadering (...) werden de mogelijke opties overlopen en een toelichting gegeven over de nog ontbrekende stukken. De bemiddelaar stelde vervolgens een verbeterd en aangevuld werkdocument op dat de partijen konden invullen op grond van de afweging van belangen die zij konden maken.

Hieruit blijkt niet dat de bemiddelaarster adviezen heeft verstrekt over de te volgen weg. Zij heeft op een gestructureerde wijze op grond van de aangereikte stukken de mogelijke opties samengevat zonder de partijen te beïnvloeden. Hieruit kan niet afgeleid worden dat de bemiddelaarster haar neutraliteitsplicht heeft geschonden.

Voorts stelt de Commissie vast dat de bemiddelaar aan de partijen had gevraagd stukken voor te leggen die onmisbaar waren om de betwisting tussen de partijen te verduidelijken. De vraag duiden in een juridische context was, in de gegeven omstandigheden, geen gebrek aan neutraliteit of onpartijdigheid. De Commissie merkt verder op dat de bemiddelaar met die toelichting een instrument aanreikte aan beide partijen dat van aard was de weg te effenen naar een oplossing van hun geschil.

De Commissie onderzoekt wel in die zaak of de gegeven informatie correct was en overweegt in dit verband dat de omstandigheid dat een notaris in een later stadium van de procedure een andere visie had dan de bemiddelaar geen bewijs is dat de bemiddelaar zich had vergist.

Nog in deze zaak kwam de verplichting ter sprake berustend op artikel 11 van de Deontologische code om met de belangen van beide partijen rekening te houden. De commissie verwerpt die grief op feitelijke Gronden.

F. Onafhankelijkheid, Onpartijdigheid en Neutraliteit (art. 1723/1 Ger W. en art. 8, § 1, Deontologische code)

In een zaak 2025/2 gaf de Commissie een omschrijving van de begrippen onpartijdigheid en neutraliteit. In deze zaak had een bemiddelaar de partijen gewaarschuwd voor de nadelige gevolgen van de beëindiging van een bemiddelingstraject.

Krachtens artikel 1723/1 moet de bemiddelaar een onafhankelijke, neutrale en onpartijdige derde zijn die de communicatie vergemakkelijkt en poogt de partijen ertoe te brengen zelf een oplossing uit te werken. Artikel 8, §1, van de Deontologische Code bepaalt dat neutraliteit niet toelaat aan de partijen een advies te verstrekken dat een invloed kan hebben op de oplossing van hun geschil.

Met neutraliteit wordt inzonderheid begrepen dat de bemiddelaar de mogelijkheid dat de partijen zelf een oplossing uitwerken niet beduidend mag verhinderen. Een dreiging dat de weigering door een partij toe te treden tot of samen te werken in een bemiddeling nadelige gevolgen zou hebben voor die partij, strijdt met de door de wet gewilde autonomie van de partijen. Een communicatie waarin de bemiddelaar op een misleidende onjuiste wijze de standpunten van een partij aan de andere mededeelt is eveneens van aard een negatieve invloed te hebben op de oplossing van het geschil.

G. De adviezen gegeven door de Tuchtcommissie

A. Procedurele elementen – Aard van de bemiddeling

1. Aanspreekpunten

a. De vraag werd gesteld bij wie een erkend bemiddelaar te rade moest gaan met vragen die betrekking hebben op zijn mandaat. In bepaalde beroepen ligt dit voor de hand (bv. een Kamer van Notarissen, een stafhouder).

De Tuchtcommissie gaf volgend antwoord. De voorzitter van het Bureau, die tevens voorzitter is van de Federale Bemiddelingscommissie, vertegenwoordigt de Federale Bemiddelingscommissie en is dus het bevoegd orgaan. Vragen die betrekking hebben op de uitoefening van het mandaat kunnen gericht worden aan de Voorzitter die de vraag desgevallend zal voorleggen aan het Bureau of aan de bevoegde bijzondere commissie. Vragen die gericht worden aan het secretariaat van de FBC zullen ook aan de gepaste organen ter kennis worden gebracht.

b. Een bemiddelaar werd fysiek aangerand tijdens een bemiddelingssessie. Zij vroeg aan de FBC of er binnen de FBC een specifieke cel of aanspreekpunt bestond waar bemiddelaars terecht kunnen na dergelijke incidenten, of er ondersteuning geboden was of er een formele procedure bestond voor het melden van dergelijke incidenten.

De Tuchtcommissie antwoordde dat er geen dergelijke hulp of opvolging vooralsnog bestaat maar dat zij zal aanbevelen dat bij de opleiding van toekomstige erkend bemiddelaars de aandacht zou getrokken worden op de beste aanpak van dergelijke voorvallen.

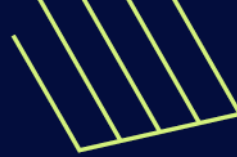
2. Bevoegdheid van de Commissie- Specifieke aard van de bemiddeling - Onpartijdigheid en neutraliteit

a. Bemiddeling is niet het enig traject

Bemiddelingen kunnen nuttig zijn ook in het kader van andere trajecten die erop gericht zijn partijen te verzoenen. Maar elk traject heeft een eigen aard.

De volgende vraag is gesteld aan de Tuchtcommissie:

Een werknemer heeft recent een formele klacht bij de externe preventiedienst (preventieadviseur psycho-sociaal welzijn) ingediend tegen een leidinggevende omwille van discriminatie en pesterijen zonder geweld. Deze procedure loopt nog.

De werknemer geeft ondertussen te kennen ook een bemiddelingstraject met de leidinggevende te willen starten. Kunnen die twee procedures gelijktijdig verlopen?

De Commissie gaf volgend antwoord.

Krachtens artikel 1724 van het Gerechtelijk Wetboek kunnen de geschillen van vermogensrechtelijke aard, met inbegrip van de geschillen waarbij een publiekrechtelijke rechtspersoon is betrokken, het voorwerp uitmaken van een bemiddeling. Een geschil tussen een werkgever en een werknemer in verband met de werkrelatie tussen een leidinggevende en een werknemer, heeft een vermogensrechtelijke aard in de zin van artikel 1724.

Niets belet een leidinggevende en een werknemer om beroep te doen op een bemiddeling om de oplossing van het geschil te bevorderen. Het doet er niet toe dat een partij (een werknemer) aan de wederpartij (een leidinggevende) verwijt, bij de tenuitvoerlegging van een arbeids- of dienstenovereenkomst, inbreuken te hebben begaan die kunnen leiden tot civiele of strafsancties op grond van discriminatie en pesterijen.

De Belgische (en Europese) sociale wetgeving bevat zeer ver reikende bepalingen in verband met het welzijn op het werk. Statutaire of contractuele bepalingen vervullen de formeel wettelijke bescherming van de werknemers. De Code voor het welzijn op het werk (KB 28 april 2017) is een typisch geheel van regels bestemd om de werkgever ertoe te brengen een correcte bescherming te bieden aan de werknemer. Hierbij kan beroep gedaan worden op externe preventiediensten die met het akkoord van het slachtoffer proberen tot een verzoening te komen.

Het traject bij de externe preventiediensten verschilt wezenlijk van een bemiddelingstraject.

Vooreerst is het doel zeer verschillend. Bij de verzoening in het kader van de arbeidspreventie wordt gezocht naar een punctuele oplossing op korte termijn van een geschil dat de correcte uitvoering van een arbeidsovereenkomst verhindert. De eigen aard van een arbeidsovereenkomst gekenmerkt door de gezagsverhouding en de aansprakelijkheid van de werkgever voor welzijn op het werk, staat hierbij centraal.

De preventieadviseur moet niet “neutraal” zijn in de zin van de Deontologische code. Zijn taak is actief te zoeken naar een concrete en juridisch correcte invulling van de aansprakelijkheid van de werkgever en hierbij hoort zeker het suggereren van oplossingen die een einde kunnen stellen aan een arbeidsconflict.

Hij zal autonoom optreden, dit is los van instructies van de werkgever, maar zijn onafhankelijkheid zal van een minder intensieve aard zijn dan die van een erkend bemiddelaar.

Daarenboven moet worden opgemerkt dat de samenwerking tussen werknemer en werkgever in deze context dwingend is binnen bepaalde grenzen: het traject is niet volledig vrijwillig van aard.

De finaliteit van een bemiddelingstraject is vooral erop gericht de relatie tussen personen te herstellen en de partijen ertoe te brengen om via het bemiddelingstraject zelf een oplossing te vinden die niet alleen een einde stelt aan bepaalde laakbare praktijken maar ook meer diepgaand een evenwichtige relatie tot stand brengt. De omstandigheid dat bij de twee partijen, de ene de werkgever aansprakelijk voor het welzijn van de werknemer, en de andere de werknemer die een recht heeft op bescherming, is belangrijk voor een goed begrip van de betwisting maar is niet de hoofdzaak bij een dergelijke bemiddeling. Het traject is volledig vrijwillig; anders zou er geen diepgaand akkoord mogelijk zijn.

De techniek van de bemiddeling is dus van een andere aard dan de techniek gevolgd bij een arbeidsrechtelijke procedure ter bescherming van de werknemer. Zij kan zowel aanvullend gebruikt worden door de betrokken partijen als gebruikt worden als de hoofdtool van oplossing van een verstoorde arbeidsrelatie.

b. Bemiddelaars overal bevoegd

Een partij vroeg of zij beroep kon doen op een erkend bemiddelaar van een andere regio dan de hare. De Commissie wijst erop dat de burgers, de ondernemingen en de overheid beroep kunnen doen op een bemiddelaar naar hun keuze, ook al woont hij of is hij gevestigd in een ander gewest. Erkend bemiddelaars presteren vrij hun diensten over heel het land zonder enige beperking.

Dit laatste geldt zowel bij gerechtelijke als buitengerechtelijke bemiddeling. Wanneer de bemiddelaar aangesteld wordt door een rechter mag deze laatste vrij een bemiddelaar aanstellen die buiten zijn rechtsgebied woont of een andere taal spreekt.

Dit geldt ook over de volledige Europese Unie maar in bepaalde landen zal soms een registratie gevraagd worden die hinderlijk kan zijn voor de vrije uitoefening van het beroep.

c. Bemiddelaar: niet alleen afdwingbare beslissingen

De volgende vraag werd gesteld door een organisatie van bemiddelaars: *Is het noodzakelijk om te gelden als een bemiddeling in de zin van artikel 1723/1 Ger.W. dat de beoogde oplossing van het geschil vatbaar zou zijn voor homologatie of, met andere woorden, juridisch afdwingbaar moet zijn? Of moet die bepaling aldus uitgelegd worden dat een bemiddeling die betrekking heeft op geschillen waarvan de oplossing kan gevonden worden in niet juridisch afdwingbare akkoorden ook kan gelden als bemiddeling. Dergelijke bemiddeling zou in voorkomend geval beheerst worden door de deontologische en wettelijke regels geldend voor de bemiddelingen geleid door erkende bemiddelaars (met uitzondering voor regels die niet pertinent zouden zijn zoals de stuiting van de verjaring).*

De Commissie gaf als antwoord: Artikel 1723/1 van het Gerechtelijk Wetboek omschrijft de bemiddeling als een vertrouwelijk en gestructureerd proces van vrijwillig overleg tussen conflicterende partijen met de medewerking van een

onafhankelijke, neutrale en onpartijdige derde die de communicatie vergemakkelijkt en poogt de partijen ertoe te brengen zelf een oplossing uit te werken. Deze omschrijving houdt geen beperking in wat betreft de oplossing die beoogd wordt van het geschil tenzij dit: er moet een conflict zijn en partijen beogen hieraan een einde te stellen.

De vraag die rijst is of de omschrijving gegeven in artikel 1724 Ger.W. sub 2° (*geschillen vatbaar voor dading*) indirect erop zou wijzen dat alleen die geschillen vatbaar zouden zijn voor een bemiddeling, wat zou uitsluiten dat bemiddelingen die gefocust zijn op het herstellen van menselijke relaties of van vertrouwen niet zouden beheerst worden door de deontologische regels toepasselijk op trajecten die vatbaar zijn voor een homologatie. De bepaling van artikel 1724, sub 2°, Ger.W. was hoofdzakelijk bestemd om het domein van de bemiddeling te verruimen en geschillen die aanvankelijk uitgesloten waren door de oorspronkelijke wetgeving over de bemiddeling onder te brengen in de sfeer van de gereguleerde bevoegdheid. De wetgever voegde hier weliswaar een grens aan toe: "vatbaar voor dading".

Hieruit mag niet afgeleid worden dat bemiddelingen oplossingen die juridisch niet afdwingbaar zijn noodzakelijk uitgesloten zijn. Het volstaat dat de partijen een gerezen geschil willen beëindigen of een toekomstig geschil willen voorkomen. Het is niet vereist dat de partijen bij het afsluiten van het protocol beogen dat de bemiddeling zou leiden naar een juridisch afdwingbare beslissing.

De materies vermeld in artikel 1724, sub 3° (familierechtelijke materies) kennen die beperking overigens niet en deze differentiatie mocht ze te ruim worden uitgelegd zou indruisen tegen het gelijkheidsbeginsel.

Homologatie is alleen een hulpmiddel en geen wezenskenmerk van de bemiddeling. Dit geldt in nagenoeg alle Europese Staten (zie HOPT en STEFFEK, *Mediation*, Mohr Siebeck 2008, p.13). Bemiddeling is een vrijwillig proces waarvan de contouren hoofdzakelijk bepaald worden door de partijen. Het beginsel van de autonomie van de partijen gepaard met de ruime definitie gegeven in artikel 1723/1 Ger.W. staat eraan in de weg dat artikel 1724, sub 2°, zou gelezen worden als een begrenzing van de mogelijkheid van de partijen om een door de deontologische code beheerst bemiddelingstraject aan te gaan om de enkele reden dat de oplossing niet afdwingbaar is voor de rechter.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat dergelijke conflicten ook kunnen opgelost worden door andere methodes dan door een bemiddeling in eigenlijke zin. De erkende bemiddelaar zal ervoor zorgen dat er geen misverstand is met betrekking tot de gevolgde weg en dat bij een optie voor bemiddeling het hierbij passend protocol wordt overeengekomen.

B. Reclame en waardigheid van het ambt

Een (kandidaat)erkend bemiddelaar die het voornemen had een activiteit van gezinsbemiddeling te starten in het kader van een aanvullend beroep, vroeg welke reclameboodschap hij kon maken: een flyer, brieven aan de rechtbanken, aan artsen enz.

De relevante bepalingen van de Deontologische code zijn de volgende. Art. 2 van de Deontologische code bepaalt: *De bepalingen van deze code hebben tot doel het publiek te beschermen en de kwaliteit van de diensten, gepresteerd door de houders van de titel van erkend bemiddelaar te waarborgen. In het kader van zijn professionele activiteit, mag de erkend bemiddelaar geen daden stellen die de waardigheid en de integriteit van het beroep in het gedrang kunnen brengen. De code strekt er niet toe handelingen te bestraffen die geen verband houden met de professionele activiteit van de bemiddelaar of die zonder gevolgen zijn ten aanzien van die activiteit. Er kan van de bepalingen van deze code niet afgeweken worden.*

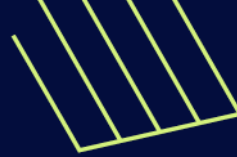
Artikel 15 van de Deontologische code bepaalt: *De bemiddelaar kan zijn diensten alleen maar op een professionele en waardige manier aanbieden. Hij zal erover waken dat zijn reclameboodschappen volkomen waarheidsgetrouw en verifieerbaar zijn.*

De Tuchtcommissie gaf volgend antwoord.

De gedragscode bevat bepalingen die de bemiddelaar kunnen begeleiden bij zijn of haar reclameboodschappen. Artikel 15 van de Code bepaalt: "De bemiddelaar mag zich alleen op professionele en waardige wijze kenbaar maken en zijn diensten aanbieden. Het zal er met name voor zorgen dat zijn reclame-uitingen volkomen waarheidsgetrouw en verifieerbaar zijn."

De deontologische code is niet bedoeld om de voorwaarden van toegestane reclame in detail te regelen, aangezien deze voorwaarden in de loop van de tijd waarschijnlijk zullen evolueren. Er wordt echter aan herinnerd dat artikel 2 van de code bepaalt: "De bepalingen van deze code hebben tot doel het publiek te beschermen en de kwaliteit van de diensten, gepresteerd door de houders van de titel van erkend bemiddelaar te waarborgen". In het kader van zijn professionele activiteit, mag de erkend bemiddelaar geen daden stellen die de waardigheid en de integriteit van het beroep in het gedrang kunnen brengen. De bepalingen van dit wetboek zijn bedoeld om de bescherming van het publiek te waarborgen en de kwaliteit van de diensten te garanderen die worden verleend door de houders van de titel van erkende bemiddelaar. In het kader van zijn beroepsactiviteit mag de erkende bemiddelaar geen enkele handeling verrichten die de waardigheid of integriteit van het beroep in gevaar zou kunnen brengen." Reclamepraktijken mogen het vertrouwen van het publiek in erkende bemiddelaars niet ondermijnen. Inzonderheid zouden valse, hyperbolische of denigrerende reclame verboden zijn.

De commissie vestigt uw aandacht op de problemen die kunnen voortvloeien uit reclames die op initiatief van groepen van beroepsbeoefenaars, met inbegrip van erkende bemiddelaars, worden gemaakt. De verwijzing in de reclameboodschappen naar het lidmaatschap van een groep bestaande uit een of meer erkende bemiddelaars/mediators naast andere beroepsbeoefenaren mag niet suggereren dat deze groep, onafhankelijk van de personen waaruit zij bestaat, bemiddelingsdiensten verleent in de zin van de Deontologische code. De erkend bemiddelaar ziet erop toe dat zijn of haar specifieke rol wordt belicht en dat de

groep waarmee hij of zij verbonden is, geen misbruik maakt van de status van erkend bemiddelaar van een van haar leden.

C. Eerste contacten (art.4 Deontologische Code) en neutraliteit

1.Neutraliteit

Een vraag werd gesteld over de eerste contacten genomen bij de aanvang van een bemiddeling. De vraag was of bepaalde eenzijdige contacten bij de aanvang van de bemiddeling niet de vraag konden doen rijzen van de onpartijdigheid van de bemiddelaar. De relevante bepaling van de Deontologische code is de volgende:

Art. 4. § 1. Bij het eerste contact zal de bemiddelaar de relevantie van het aanvatten van de bemiddeling beoordelen, terwijl hij slechts de informatie verzamelt die noodzakelijk is om zich een algemeen beeld te kunnen vormen van de aard van het geschil.

De bemiddelaar zal erop toezien om geen opmerkingen te maken die kunnen worden geïnterpreteerd als een advies aan de partij die contact met hem opneemt.

§ 2. Bemiddelaars die ook een ander, al dan niet gereguleerd beroep uitoefenen, dienen er in het bijzonder op toe te zien dat er geen sprake is van rolvermenging.

§ 3. Indien het eerste contact, slechts met één van de partijen heeft plaatsgevonden, vergewist de bemiddelaar zich er na afloop van dat de andere partij(en) instem(men) met de bemiddeling en de keuze van de bemiddelaar. Dit akkoord dient aan alle betrokken partijen schriftelijk te worden bevestigd

De Commissie antwoordde op grond van deze bepaling:

Met betrekking tot de vraag of een bemiddelaar een eerste contact uitsluitend met een van de partijen mag hebben moet gezien worden waaruit dat eerste contact bestaat. De Deontologische code sluit niet uit dat er een eerste contactname plaatsvindt met één van de partijen. Artikel 4, §3 van de code bepaalt: *Indien het eerste contact, slechts met één van de partijen heeft plaatsgevonden, vergewist de bemiddelaar zich er na afloop van dat de andere partij(en) instem(men) met de bemiddeling en de keuze van de bemiddelaar. Dit akkoord dient aan alle betrokken partijen schriftelijk te worden bevestigd."*

Zoals vermeld in het Jaarverslag 2023, "wat telt – in gelijk welk type van bemiddeling- is dat de aanvaarding van de bemiddeling echt vrijwillig zou zijn en dat vermeden wordt dat de optie voor bemiddeling en de keuze van de bemiddelaar niet aan een partij zou worden opgedrongen. De Code heeft in wezen willen vermijden dat zelfs voor het opstarten van de bemiddeling zelf, een dialoog zou gevoerd worden tussen één van de partijen en de bemiddelaar waarbij de

wederpartij voor een voldongen feit zou worden geplaatst. De bemiddelaar zal zich ervan moeten vergewissen dat alle partijen instemmen met de bemiddeling en met de keuze van de bemiddelaar”.

De verplichtingen van de Deontologische Code leiden ertoe dat de partij die niet heeft deelgenomen aan het eerste contact naar behoren wordt geïnformeerd, zodat hij of zij een weloverwogen beslissing kan nemen om al dan niet deel te nemen aan de bemiddeling. Bemiddeling is altijd een vrijwillig proces waaraan in principe niemand hoeft zich te onderwerpen.– In ieder geval mag de erkend bemiddelaar geen advies geven aan een van de partijen, noch bij het eerste contact, noch daarna, gelet op het vereiste van neutraliteit.

2.. Beroepsgeheim bij niet aangevatte bemiddeling

De Commissie kreeg volgende vraag van een bemiddelaar. “Ik kreeg een verzoek van een partij om een buitengerechtelijke bemiddeling op te starten. Ik heb aan de wederpartij gevraagd of zij aan die bemiddeling zou willen deelnemen. De wederpartij ging niet in op mijn vraag en nu verzoekt de partij die de bemiddeling had aangevraagd een attest te bezorgen dat de wederpartij geweigerd had een bemiddeling op te starten”.

De Commissie meent dat het misplaatst zou zijn een dergelijk attest af te leveren. Vooreerst betekent de verplichting het beroepsgeheim te bewaren aan derden niet te laten weten dat een bemiddeling door een partij werd gepland. Hoogstens zou een bemiddelaar kunnen bevestigen dat er een hangende bemiddeling is. Voorts verzet de neutraliteit die van de bemiddelaar gevraagd wordt ook in de aanvang van de procedure om een standpunt in te nemen dat zou kunnen gebruikt worden door een partij. Een dergelijk attest zou bij voorbeeld nuttig kunnen zijn ter ondersteuning van het beweerd redelijk gedrag van een partij.

D. Vertrouwelijkheid

1. Bevestiging gevraagd na beëindiging

Een bemiddelaar vroeg hoe een bemiddelaarster moet reageren wanneer, nadat een bemiddeling beëindigd is, een partij bevestiging vraagt aan de bemiddelaar van bepaalde gegevens.

De Commissie antwoordde als volgt: Bemiddelingssessies zijn strikt vertrouwelijk. De bemiddelaar is onderworpen aan het beroepsgeheim zoals bepaald in artikel 458 van het Belgische Strafwetboek. Dit impliceert dat ook advocaten en andere aanwezige beroepsbeoefenaren in dit kader aan het beroepsgeheim onderworpen zijn. Dit betekent dat alles wat tijdens de bemiddeling wordt gezegd, geschreven of uitgewisseld (documenten, e-mails, enz.) niet kan worden gebruikt in gerechtelijke, administratieve of arbitrale procedures en nooit de waarde van bewijs heeft, tenzij uitdrukkelijk is overeengekomen door alle partijen om afstand

te doen van deze vertrouwelijkheid. Geheimhouding geldt voor alle aanwezigen: de partijen, de bemiddelaar, hun advocaten en eventuele betrokkenen. Het opheffen van de vertrouwelijkheid of het beroepsgeheim is alleen mogelijk met instemming van alle betrokken partijen. De vertrouwelijkheid is volledig voor alles wat in het kader van de bemiddeling wordt uitgewisseld, met uitzondering van de uitzonderingen op de vertrouwelijkheid, namelijk: het bemiddelingsprotocol (document dat het verloop van de bemiddeling organiseert en de regels tussen de partijen en de bemiddelaar vaststelt); de door de partijen ondertekende bemiddelingsovereenkomst; het document waarin het mislukken van de bemiddeling wordt vermeld, opgesteld door de bemiddelaar. (Art. 1728 § 1 Ger. W)

2. Derden betrokken bij de bemiddeling

De Commissie werd ondervraagd over de gevolgen wat de vertrouwelijkheid betreft van de implicatie van derden. Het antwoord luidde als volgt.

a. De aan de Commissie voorgelegde zaak²: de informatie van derden die niet bij het proces betrokken zijn.

Een geschil ontstond tussen twee leden van een familie over het bestuur van een bedrijf. De ene heeft een meerderheidsbelang, de andere is een minderheidsaandeelhouder. Een kind van de minderheidsaandeelhouder is de zaakvoerder van de onderneming.

Er zijn gerechtelijke procedures aanhangig gemaakt waarbij enerzijds de meerderheidsaandeelhouder en anderzijds de minderheidsaandeelhouder en zijn kind betrokken zijn. Bemiddeling wordt bevolen door de rechter, waarbij alle partijen bij de zaak betrokken zijn

De bemiddeling wordt opgestart. De aandeelhouders spreken af in het bemiddelingsprotocol dat zij met de bemiddelaar ondertekenen dat de bemiddeling zal plaatsvinden zonder tussenkomst van de zaakvoerder van de vennootschap. In de loop van de bemiddeling vraagt de bemiddelaar zich af of het niet opportuun is om de zaakvoerder van de onderneming te betrekken bij de voortzetting van de bemiddeling of hem op zijn minst te informeren over het proces.

In principe wordt in het bemiddelingsprotocol gespecificeerd wie de partijen bij de bemiddeling zijn, zelfs als de bemiddeling wordt bevolen in een context waarbij andere partijen betrokken zijn dan die welke in het protocol worden genoemd. De status van derde partij bij bemiddeling hangt af van wie het protocol heeft ondertekend en wat er is voorzien in termen van vertrouwelijkheid tussen bemiddelde partijen die deze in onderling overleg kunnen opheffen. Het is aan de rechter om zich uit te spreken over de rechten van de partij die is uitgesloten van de bemiddelingsprocedure, in principe wanneer de zaak na afloop van de bemiddeling bij hem terugkomt.

² De feiten komen niet noodzakelijkerwijs overeen met de feiten die tot de vraag hebben geleid. De Commissie houdt zich bezig met de ethische problemen die zich in dergelijke situaties kunnen voordoen.

Niets belet de partijen om de vertrouwelijkheid van de bemiddeling ten opzichte van de zaakvoerder op te heffen of hem te machtigen om deel te nemen aan het bemiddelingsproces, maar dit is een kwestie van de vrije wil van de bemiddelde partijen. Een partij kan zich ook tot de verwijzende rechter wenden in verband met moeilijkheden die zich tijdens de procedure voordoen. En natuurlijk kan de bemiddelaar, zonder op te komen als verdediger van de belangen van een partij die van het proces is uitgesloten, de aandacht van de partijen vestigen op de elementen die de uitvoering van een overeenkomst tussen de partijen in gevaar kunnen brengen.

Bij gebreke van een dergelijke verlenging moet de bemiddelaar er rekening mee houden dat de partij die is uitgesloten van de bemiddeling/mediation geen aanspraak kan maken op informatie over de vertrouwelijke inhoud van de bemiddeling. In dit geval is deze partij een derde partij bij de bemiddeling en staat het vertrouwelijkheidsbeginsel de bemiddelaar dus niet toe hem te informeren of te waarschuwen voor wat er tijdens de bemiddelingsgesprekken is gezegd.

De bemiddelaar kan – in bepaalde omstandigheden – zijn mandaat beëindigen, met name wanneer hij vaststelt dat de uitsluiting van een derde in een bemiddelingsovereenkomst de rechten van deze derde in het gedrang kan brengen.

b. Uit dit geval kan een meer algemene lering getrokken worden.

Wanneer een buitengerechtelijke of gerechtelijke bemiddeling wordt opgestart, is het gebruikelijk dat de bemiddelaar en de bemiddelaars zich realiseren dat de deelname van een derde noodzakelijk is. Het geval doet zich vaak voor wanneer een van de bemiddelde partijen het voorwerp uitmaakt van een insolventieprocedure (bv. gerechtelijke reorganisatie, faillissement, collectieve schuldenregeling). Het is aan de bemiddelaar om rekening te houden met de noodzaak om ervoor te zorgen dat een overeenkomst waarschijnlijk een nuttig effect zal hebben en dus, indien nodig, het bemiddelingsprotocol aan te passen. In een dergelijk geval is er geen verplichting voor de derde (bv. een curator) om tussen te komen, wat in feite kan betekenen dat bemiddeling onmogelijk is.

Wanneer een advocaat de raadsman is van zowel een partij die betrokken is bij de bemiddeling als een partij die is uitgesloten, is hij of zij gebonden aan een dubbele verplichting van zowel geheimhouding als vertrouwelijkheid in zijn of haar hoedanigheid van advocaat die deelneemt aan de bemiddeling, maar ook in het kader van zijn of haar mandaat als advocaat. In veel gevallen kan deze situatie ertoe leiden dat de advocaat de partij niet verder zal bijstaan als hij het risico loopt de verplichtingen die voortvloeien uit het respecteren van de vertrouwelijkheid te schenden. De bemiddelaar kan de verplichtingen die voortvloeien uit het beroepsgeheim in herinnering roepen, maar het is niet aan hem om de advocaat een bepaald gedrag voor te schrijven.

De bemiddelaar kan de partijen bovendien niet verplichten om de afwezige partij erbij te betrekken onder dreiging dat de bemiddeling niet wordt voortgezet, tenzij hij op een transparante manier aan alle partijen meedeelt dat de uitvoerbaarheid van de bemiddeling niet voldoende is gewaarborgd bij afwezigheid van een derde

of dat een derde ernstige schade zou kunnen lijden in aanwezigheid of afwezigheid van een akkoord tussen de bemiddelde partijen.

3. Verplichtingen van beroepsconfraterniteit en vertrouwelijkheid

Een erkend bemiddelaar maakt deel uit van de pool van bemiddelaars bij beroepsprocedures bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Hij stelt volgende vraag: *“Kan ik als bemiddelaar in gerechtelijke context een kennismaking organiseren zonder dit met alle partijen tegelijkertijd te moeten doen en voorafgaand aan de ondertekening van het protocol (mits uiteraard transparantie)? Mogen advocaten antwoorden op mijn praktische vragen zonder hun confrater in cc te moeten zetten? De stafhouder lijkt eraan te sturen dat er voor de ondertekening van het protocol geen contact mag zijn. Hoe kijken jullie daarnaar?”*

Het antwoord van de Commissie luidt als volgt.

a. De vraag is gesteld in het kader van bemiddelingen bevolen door de Raad voor vergunningsbetwistingen. Bij deze bemiddelingen bezorgt de Griffier van de Raad voor Vergunningsbetwistingen aan de mogelijke bemiddelaar de namen van de partijen en een korte omschrijving van het dossier. De aangesproken bemiddelaar beslist of hij de opdracht aanvaardt en licht de Griffie in over zijn aanvaarding. De aangesproken bemiddelaar ontvangt na zijn toestemming een pv van aanstelling waarin de namen van de partijen zijn vermeld zonder nadere contactgegevens. Hij heeft toegang vanaf dat ogenblik tot het dossier.

In de termen van het Procedurebesluit van de Raad voor Vergunningsbetwistingen: *“Na de ontvangst van de bemiddelingsopdracht en het administratief dossier en zodra het nuttig is, nodigt de bemiddelaar de partijen uit binnen een termijn die hij bepaalt”.*

De vraag rijst welke contacten de bemiddelaar mag hebben met de advocaten cq de partijen in deze fase en of al zijn contacten op tegenspraak moeten verlopen, dan wel of praktische schikkingen met één partij alleen of haar advocaat mogen getroffen worden door de bemiddelaar-advocaat.

b. Artikel 100 van de Codex deontologie van de OVB bepaalt:

De advocaat heeft in de procedure op tegenspraak nooit rechtstreeks of onrechtstreeks eenzijdig contact met de persoon die een onderzoekende bemiddelende of beslissende functie heeft in deze procedure, tenzij de procedure op tegenspraak dit uitdrukkelijk toelaat. De brieven, documenten, stukken of conclusies die hij hen bezorgt, maakt hij gelijktijdig over aan de tegenstrever of aan de tegenpartij die geen advocaat heeft.

c. De deontologische regels die een bemiddeling beheersen zijn de regels die in het kader van een bemiddeling moeten worden nageleefd. Het Jaarverslag 2022 van de Tuchtcommissie bepaalt:

“Ook werd de commissie bevraagd over de graad van hiërarchie tussen de deontologische code van de erkend bemiddelaar en de deontologische codes voor de vrije beroepen (diverse therapeuten, bedrijfsrevisoren en boekhouders, enz.).

De vraag aan de commissie doelde op situaties met mogelijke wisselwerking tussen het algemeen belang, specifieke wetten en relevante beroepscode.

Het antwoord van de commissie luidt dat in dergelijke concrete situaties in de eerste plaats moet worden gerefereerd aan het grondwettelijke en wettelijke kader, vermits de normen van de wet primeren op de normen die zijn vastgesteld in het deontologische kader. Het is zelfs zo dat de deontologische normen behoren te worden uitgelegd volgens de bestaande (Europese, nationale) normen.

Wat de deontologische code van de erkend bemiddelaar en die van andere beroepsordes betreft, zou het verkeerd zijn om te spreken van hiërarchie. Op papier is de situatie vrij eenduidig: de bemiddelaar die ook nog een andere erkende gereguleerde functie zou uitoefenen, past de deontologische code van de erkende bemiddelaar toe binnen de perken van de beoefening van de bemiddeling, voor het overige dient hij zijn eigen deontologische verplichtingen te blijven nakomen.

Het is uitzonderlijk - maar niet uitgesloten - dat de deontologische regels onverenigbaar zijn. Het antwoord van de commissie doelt op situaties waarbij een overtreding gelijktijdig kan bestaan in een overtreding van de verplichtingen uitgaande van meerdere deontologische codes, of op het geval waarin ogenschijnlijk onverenigbare verplichtingen worden opgelegd ten aanzien van de bemiddelaar die daarnaast titularis van een gereguleerd beroep is. In het merendeel van de gevallen zal het conflict slechts schijnbaar zijn, maar de commissie beaamt dat voor het probleem soms een subtiel aanpak zal moeten worden gehanteerd (...),

De erkend bemiddelaar moet aldus ook rekening houden met de deontologische regels die zijn beroep beheersen voor zover die regels verzoenbaar zijn met de regels die de bemiddeling waarvoor hij is aangesteld beheersen. Als de deontologische regels van een bepaald beroep in strijd zijn met de deontologische regels die een bepaalde erkende bemiddeling beheersen, zal de beroepsbeoefenaar de deontologische regels van zijn beroep slechts overeenkomstig toepassen.

d. Deontologische plichten van de erkend bemiddelaar voor de aanvang of bij de aanvang van zijn opdracht.

De erkend bemiddelaar moet bij de aanvang van zijn opdracht de volgende regels naleven.

De Deontologische code erkent formeel dat een eerste contact slechts met één van de partijen kan plaatsvinden (art. 4, § 3). De Code voegt hieraan toe dat de bemiddelaar zich in dat geval ervan moet vergewissen dat de andere partij instemt met de benoeming en de keuze van de bemiddelaar. Dit geldt zowel voor het geval de bemiddelaar het initiatief neemt van het contact als wanneer hij wordt aangesproken door een partij.

Krachtens de Deontologische code moet de bemiddelaar tijdens de voorafgaande gesprekken of uiterlijk tijdens de eerste bijeenkomst aangeven aan de partijen dat zij een bemiddelingsprotocol moeten ondertekenen (art. 9, § 1, Deontologische code). De voorafgaande gesprekken waarvan sprake zijn niet noodzakelijk tegensprekelijk.

De voorbereiding van het bemiddelingstraject volgend op de aanwijzing van de bemiddelaar door de overheid moet afgestemd worden zowel op de noden van de transparantie als die van een efficiënte afhandeling van de gegeven opdracht.

Een afhandeling van agendaproblemen, uitwisselen van coördinaten, inwinnen van informatie over de vertegenwoordiging van de partijen, geven van informatie over rechtsbijstand en analoge communicaties van gegevens moeten niet per se gebeuren ten aanzien van alle partijen.

De eenzijdige communicatie mag geen indruk wekken van een gemis aan onpartijdigheid. Een voorafgaande sessie met een partij die aan de grond van de zaak raakt of die schijn kan wekken moet vermeden worden. Inlichtingen over het traject gelinkt aan inhoudelijke aspecten van het geschil zijn niet toegelaten.

e. Uitzonderingen

De Deontologische code sluit evenwel niet uit dat het traject grotendeels verloopt via eenzijdige communicatie (zie Jaarverslag 2023). Als de partijen van bij de start ondubbelzinnig overeenkomen dat het traject per caucus zal verlopen moet de bemiddelaar dit type van traject aanvaarden en de verzwaarde geheimhoudingsverplichting eerbiedigen. De wil van de partijen overheerst de vraag en zal formeel uitgedrukt worden in het protocol.

f. De deontologische plicht van de erkend bemiddelaar-advocaat

De hiervoor omschreven richtlijn van de OVB is hiermede niet in strijd maar moet uitgelegd worden wanneer zij toegepast wordt op een erkende bemiddeling. Zij mag een efficiënte bemiddeling bevelen door de rechter niet verhinderen.

In het bijzonder geval geschetst door de vraagsteller kan de bemiddelaar eenzijdig de nodige contacten nemen voor de organisatie van de bemiddeling bevelen door de Raad voor vergunningenbetwistingen. Een aan één partij gegeven toelichting over de algemene rechten en plichten tijdens de bemiddeling – los van de casus – kan geoorloofd zijn, mits zij de schijn niet wekt van partijdigheid en vereist is om de bemiddeling doorgang te laten vinden.

H. Voorstellen voor de toekomst

De Tuchtcommissie wil voortgang maken met een verdere vereenvoudiging van de procedure. Zij zal zich beraden over de wijze waarop het antwoord op klachten sneller kan worden gegeven zonder evenwel het beginsel van het recht op tegenspraak te miskennen.

Voorts zal verder nagedacht worden over mogelijke aanpassingen van de deontologische code.